

SÄKERHETEN FÖRST

BRYT DÅLIGA VANOR SID 2

BRINNANDE INTRESSE
FÖR ARBETSMILJÖ SID 4

EN OÄNDLIG SÄKERHETSRESA

SID 3

Säkerhetsfrågan

VAD ÄR DEN STÖRSTA RISKEN I DITT ARBETE?

Kenneth Hagen, skepps-klarerare, Narvik: Att ramla i vattnet när jag går ombord på malmfartyg om vintern. Än så länge har ingen fallit överbord men jag ser att risken finns.

Håkon Pettersen, arbetsmiljöledare, Narvik: För mig är den största risken att kollidera med andra fordon inne på området.

Siv Björnström, miljökoordinator, Kiruna: Största risken för mig är nog skador som är relaterade till stillasittande då vi mest sitter framför datorn.

Angelica Smedkvist, guide, Kiruna: Jag kör mycket bil och pratar samtidigt så det finns så klart risk att kollidera men än har jag klarat mig.

Roger Björkelöv, administratör, Kiruna: När bussförbindelserna till Malmberget blivit sämre blir det att man kör mer bil och det innebär så klart en större risk.

Ur Säker Källa:

Nils Thuuri lever och arbetar efter "Säkerheten först".

Är våra vanor ett hinder för målet om noll olycksfall?

Inom LKAB har vi under många år uppnått stora framgångar med att minska antalet olycksfall. Dock har nivån sedan några år tillbaka stagnerat.

Utmaningen är att skapa säkra och trygga arbetsplatser där ingen råkar ut för olycksfall eller ohälsa i arbetet. Den fysiska miljön, maskiner och annan utrustning har förbättrats så att den blivit säkrare, det systematiska arbetsmiljöarbetet med rutiner har utvecklats och utbildningsprogram i säkerhetskultur pågår inom LKAB. Men antalet olycksfall är fortfarande för många.

I en organisation har vi olika befattningar och roller där chefer och ledare bär det yttersta ansvaret för säkerheten men det ställer även stora krav på varje enskild medarbetare. Sammantaget är det så att samtliga anställda skall ta ansvar för sin egen säkerhet men också för andras. För att skapa förändring måste vi börja agera annorlunda, vi har alla verktyg men vi måste bryta dagens dåliga vanor för att lyckas!

Forskningsresultat visar att mer än 80 procent av det vi gör under en dag är baserat på handlingar som utförs vanemässigt. Problemet med vanor är att vi kan utföra riskabla handlingar gång på gång utan att tänka på detta, vi lär oss ingenting och kan till och med lära andra att handla riskfyllt.

För att nå LKAB:s mål med en olycksfri verksamhet behöver varje anställd/arbetslag förändra sitt beteende, våga bry sig och reagera om någon agerar riskfyllt.

När vi lever och arbetar efter "Säkerheten först" kommer vi också att nå noll olycksfall!

NILS THUURI

Rolf Tornéus och Christer Henriksson, reparatörer på LKAB Kimit, utför underhåll på en pump till en laddbil. Alla pumpar kommer in för underhåll efter 12 månader oavsett skick, och för säkerhetens skull.

Foto: Johanna Fogman

EN OÄNDLIG SÄKERHETSRESA

KIRUNA. Vägen fram är målet. Att aldrig sluta tänka säkerhet. – Om vi visste allting och gjorde allt rätt skulle det aldrig hända någonting, säger Hans Karlström, verksamhetschef på LKAB Kimit.

Varje dygn detonerar runt 50 ton sprängämnen i LKAB:s gruvor i Malmfälten. Sprängämnet tillverkas av dotterbolaget LKAB Kimit som årligen

producerar mer än 20 000 ton explosivitet till gruvorna i norr. Att hantera sprängämnen kräver ett noggrant säkerhetstänk.

– Vi har arbetat med Säkerheten först sedan begynnelsen. För oss är det otroligt viktigt. Vi skulle kunna radera ut hela vårt område om det blir en detonation. Säkerhetstänket finns inbyggt i vår verksamhet, säger Hans Karlström.

LKAB Kimit har varit olycksfria (med frånvaro) sedan 2004.

– Vi slår oss inte för bröstet, utan tackar ödmjukast för denna tid. Det är viktigt att uppmärksamma farorna. Att tänka det otänkbara, vilket är svårt, säger Hans Karlström.

För att dagligen hantera explosiva ämnen krävs en oerhörd noggrannhet, flertalet interna säkerhetsutbildningar och ständig vaksamhet hos alla.

– Att tänka att vi kan det här är livsfarligt. I vår bransch är det en oändlig säkerhetsresa utan mål, och det kräver allas engagemang, säger Hans Karlström.

Personalens åsikter är viktiga. Under ett möte framkom det att personalen vill öva på skarpa lägen.

– Jag planerar att bland annat genomföra spräng-

ämnesdemonstrationer för att visa på effekten som kan uppstå. Vi lär oss alla på olika sätt, en del genom att lyssna och andra genom att se, säger Hans Karlström.

LKAB Kimit brukar, tillsammans med flertalet andra branschliknande företag, träffas i olika konstellationer för att prata säkerhet och utbyta erfarenheter.

Christer Henriksson.

– Det är helt på branschens initiativ i Sverige, Norden, Europa och världen. Tanken är att sprida uppgifter om tillbud och olyckor. Det finns ett stort samarbetsbehov kring säkerhet och explosiva ämnen. Det här är ett sätt att lära av varandra, säger Hans Karlström.

Över LKAB Kimit vilar en tung sprängämnes- och kemikalielagstiftning. Bolaget hanterar även en stor mängd kemikalier. Att gå regelbundna skyddsronder med fokus på kemikalier hör till. Hans Karlström sitter även med som ordförande i utbildningsrådet för KCEM, Kompetenscentrum energetiska material, med säte i Karlskoga.

– Vi håller i en utbildning på fem veckor för blivande föreståndare. Alla företag som arbetar med explosiva ämnen måste ha en föreståndare, någon som är säkerhetsansvarig.

LKAB Kimit's säkerhetsarbete rullar vidare, och kommer aldrig att gå i mål.

JOHANNA FOGMAN

ETT KLIMAT FÖR DEN RIKTIGT GODA ARBETSPLATSEN

Som ett led i LKAB:s säkerhetsarbete valde bolaget förra året att delta i en organisationsklimatundersökning. Resultatet har nu presenterats.

Forskargruppen Säkerhet, organisation och ledarskap vid Arbets- och miljömedicin på Göteborgs universitet har genomfört ett forskningsprojekt tillsammans med LKAB, Boliden, Skanska och PEAB. Syftet var att mäta organisationsklimatet för hälsa och säkerhet, men också produktivitet och innovativitet. Resultaten visar att LKAB klarar sig gott i fråga om samtliga organisationsklimatområden.

– **Vi ser också** att det finns gemensamma nämnare för de olika klimattyperna, ett klimat för den goda arbetsplatsen. Det kan sammanfattas i två aspekter. Om medarbetarna upplever att organisationen bryr sig om deras hälsa och välbefinnande och uppskattar deras bidrag till organisationen, så gynnar det inte bara hälsan utan också kreativitet och effektivitet. säger Marianne Törner, professor på Göteborgs Universitet.

Marianne Törner har tillsammans med bland andra Anders Pousette, lektor och psykolog, utfört studien. Hon har arbetat inom arbetsmiljöområden sedan 1981

Marianne Törner and Anders Pousette.

och sedan dryga femton år tillbaka med säkerhet. Vad är det då i en organisation som gör att det skapas bra klimat?

– Det viktiga är att involvera människor och ta tag i problem som finns. Jag tycker LKAB ska känna sig väldigt nöjda. Man tycker vara inne på en bra väg och nu gäller det att fortsatt utveckla den, säger Marianne Törner.

FREDRIK BJÖRKENWALL

JOHAN ROTMALM

är 44 år, mekaniker i verken i Kiruna KK4/KA3 och skyddsombud/arbetsmiljökoordinator i Kiruna.

Johan Rotmalm har arbetat på LKAB sedan år 1993 och har, som han själv beskriver, ett brinnande intresse för arbetsmiljöfrågor.

Hur arbetar du med säkerheten?

– Jag arbetar som arbetsmiljökoordinator under underhållsstoppet för kulsinterverken. I den rollen arbetar jag för den egna personalen men framförallt för entreprenörerna. Vi går en runda i verket innan underhållsstoppet för att hinna åtgärda eventuella brister. Det kan vara saker som trasiga elcentraler eller belysningar som behöver åtgärdas. För att ge goda förutsättningar till de som ska utföra underhållet. Vi arbetar både med kort- och långsiktiga arbetsmiljöförbättringar. Långsiktiga åtgärder kan vara säkerställande av god luftkvalitet i verken.

Kan du se en attityd förändring på senare år?

– Absolut. Det handlar om att föra dialog och inte monolog med medarbetare och entreprenörerna. Medvetenheten och förståelsen har ökat. Fokuset på arbetsmiljön har blivit mycket större. Ordning och reda innebär dessutom produktivitet.

FREDRIK BJÖRKENWALL

TÄVLING! Tävla och vinn fina priser!

Fråga 1: Vad planerar LKAB Kimit att genomföra för att öva på skarpa lägen?

- Studieresa
- Spränggämnesdemonstrationer
- Säkerheten först-dag

Vad är Säkerheten först för Dig? (Max 10 ord):

Fråga 2: Hur många procent av det vi gör är baserat på vanor?

- 40 procent
- 10 procent
- 80 procent

Svaret skickas med brev eller via intern post till LKAB Hälsan, Kiirunavaaravägen 1, 981 86 Kiruna. Märk kuvertet med "Säkerheten först-tävling". Vinnarna presenteras i nästa nummer av Säkerheten först.

Vinnarna i förra numret:

Patrik Mattsson, PKU.
Sixten Rönnebro, PIB.
Eva Niemelä, VPF.

NAMN:

AVDELNING:

TELEFON:

REDAKTÖRER: Johanna Fogman, Fredrik Björkenwall. **ANSVARIG UTGIVARE:** Frank Hojem.
AVSÄNDARE: Henrik Magnusson, FHV. **PRODUKTION:** Vinter. **TRYCK:** Lule Grafiska och Norrtryck.